

FiBO

SUOMALAINEN BAROKKIORKESTERI
FINLÄNDSKA BAROCKORKESTERN

KEVÄT/VÅREN
2022

RITARIHUONEEN RESIDENSSISARJA
/ RIDDARHUSETS RESIDENSSERIE

30.1.2022

TÄHTIEN VOIMA
/ STJÄRNORNAS MAKT

Kiitos/Tack:

Anna ja Signe von Bonsdorffin sukurahasto

Anna och Signe von Bonsdorffs släktfond

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Helsinki
Helsingfors

Suomalainen barokkiorkesteri / Finländska barockorkestern
Kylätie 27 A 3, 00320 Helsinki / Byavägen 27 A 3, 00320 Helsingfors
toimisto@fibo.fi / lippu@fibo.fi
fibo.fi

Seuraa meitä somessa tai tilaa uutiskirje osoitteessa fibo.fi/info/uutiskirje.

/ Följ oss på sociala medier eller beställ vårt nyhetsbrev (på finska) på adressen fibo.fi/uutiskirje.

- FinnishBaroqueOrchestra
- FinnishBaroqueO
- finnish_baroque_orchestra
- Fibo6thfloor

30.1.2022

TÄHTIEN VOIMA / STJÄRNORNAS MAKT

**Alessandro Stradellan harvoin esitetty serenata /
Alessandro Stradellas sällan uppförda serenata**

Kajsa Dahlbäck, Clori & sopraano / sopran 1
Myriam Arbouz, Damone/Damon & sopraano / sopran 2
Katariina Heikkilä, altto/alt
Mats Lillhannus, tenori/tenor
George Parris, basso/bas
Suomalainen barokkiorkesteri / Finländska barockorkestern

Arcangelo Corelli (1653-1713)

Concerto grosso B-duuri/B-dur, op. 6, nro/nr 5

1. Adagio - Allegro - Adagio
2. Adagio
3. Allegro
4. Largo
5. Allegro

Alessandro Stradella (1639–1682)

Serenata *La forza delle stelle* (Tähtien voima / Stjärnornas makt)

1. Sinfonia
2. Recitativo
3. Aria
4. Recitativo
5. Aria
6. Recitativo
7. Aria
8. Recitativo
9. Duetto
10. Recitativo
11. Duetto
12. Sinfonia - Balletto
13. Terzetto
14. Recitativo
15. Terzetto
16. Recitativo
17. Duetto
18. Recitativo
19. Aria
20. Recitativo
21. Terzetto
22. Sinfonia
23. Recitativo
24. Aria
25. Recitativo
26. Aria
27. Recitativo
28. Madrigale

En presentation av programmet och artisterna på svenska finns på sidan 26.

FI Ruotsin kuningatar Kristiina (1626–1689) pyrki tuomaan hovinsa kulttuuri-elämään kymmenvuotisella valtakaudellaan eurooppalaisen suurvallan tuntua. Nuori hallitsija palkkasi ranskalaisia ja italialaisia muusikkoja, ja hoviteatterin näyttämökoneisto ajanmukaistettiin. Kaikkea kreikasta tähtitieteeseen opiskellut Kristiina kutsui luokseen myös merkittäviä ajattelijoita, tunnetuimpana René Descartesin. Hänen kanssaan kuningatar keskusteli filosofiasta ja matematiikasta mutta myös rakkaudesta. Descartesin mukaan vapaan tahdon tuli hallita intohimoja ja suunnata ne oikein.

Kun Kristiina sitten vuonna 1654 luopui valtaistuimesta ja kääntyi katoliseksi, Eurooppa kohahti. Westfalenin rauhaa solmimassa ollut soturikuninkaan tytär halusi tosin luopua vain kruunustaan muttei vallasta. Niinpä hän tavoitteli välittäjäroolia Ranskan ja Espanjan sodassa ja hamusi kaikin keinoin Napolin sekä myöhemmin Puolan valtaistuinta.

Roomaan asetuttuaan Kristiina saavutti menestystä ennen kaikkea kulttuurin alueella, vaikka onnistuikin esimerkiksi vaikuttamaan Klemens IX:n valintaan paaviksi vuonna 1667. Kuningatar perusti kolmeen otteeseen accademian, oppineiden ja taiteilijoiden yhteisön, jonka kokoontumisissa soi musiikki. Kristiina palkkasi parhaita löytämiään muusikoita ja avasi myös Tor di Nonan teatterin. Sitä pidetään Rooman ensimmäisenä julkisena oopperatalona.

Eräs Kristiinan muusikoista oli Arcangelo Corelli (1653–1713), Bolognassa koulutautunut viulisti, pedagogi ja säveltäjä. Corellin Kristiinalle omistamista triosonaateista (op. 1, 1681) tuli klassikoita, joista julkaistiin seuraavan vuosisadan aikana peräti 39 eri editiota. Vielä kardinaali Pamphilin palvelukseen siirryttyäänkin Corelli työskenteli Kristiinalle. Hän muun muassa kokosi 150-henkisen orkesterin ja satapäisen kuoron Englannin Vatikaanin-lähettiläälle omistettuun esitykseen.

Tavanomaisessa roomalaisorkesterissa oli 1600-luvun loppupuolella viitisen-toista soittajaa. Concerto grossolla ei viitattukaan välttämättä lajityyppiin, vaan juuri tällaiseen suurempaan yhtyeeseen. Corellin concerto grossoissa käytetään joka tapauksessa Alessandro Stradellalta (1639–1682) omaksuttua kokoonpanoa. Siinä triosonaattia vastaava kahden viulistin ja basso continuocon concertino-ryhmä vuorottelee täyden orkesterin kanssa sävyjä ja vaihtelua luoden.

Corellin tapa käsitellä concerto grossoa antoi pohjaa sävellysmuodon kehitykselle. Säveltäjän konsertot (op. 6, 1714) kustannettiin vasta tämän kuoleman jälkeen, mutta ne olivat soineet roomalaisyleisöille jo huomattavasti aiemmin. Konserttoja alettiin esittää Corellin muistoksi tämän hautakirkossa Santa Maria della Rotondassa eli Pantheonissa.

Viides konsertto B-duurissa alkaa hartaasti aaltoillen ja loikkaa suoraan fugaa-

liseen vauhtiin. Concertinon erotessa muusta orkesterista se esittelee virtuoosisempaa kudosta tai erilaista fraseerausta. Toisaalta kontrastia luovat myös säväyttävät kenraalitaumat.

Kokonaisuudessaan B-duuri-konsertto edustaa tanssisarjoja vakavampaa, kirkkoonkin sopinutta da chiesa -tyyliä. Tätä kuvastaa erityisen selkeästi kolmannen osan ylevä fuuga. Konserton päättävissä largossa ja allegrossa puolestaan korostuu draamallinen teho ja hupi.

Alessandro Stradellan elämä on ollut vuosisatojen kuluessa värikkäiden kertomusten ja ainakin kuuden oopperan aiheena. Stradella lähti Roomasta jäätyään kiinni petoksesta. Stradellan suhde Venetsian dogen rakastajattareen johti yritykseen murhata säveltäjä. Se aiheutti samalla diplomaattisen selkkauksen Venetsian, Savoijin ja Ranskan välille. Lopulta Stradella tapasi kohtalonsa Genovassa tuntemattomasta kädestä ja syystä. Kohujen ja tragedian taakse kätkeytyy joka tapauksessa noin 300 teoksen vaikuttava tuotanto kaikissa aikansa lajityypeissä.

Stradella tuli kuningatar Kristiinan piiriin viimeistään säveltäessään musiikkia Tor di Nonan teatterin käyttöön. Vuonna 1674 Kristiinan akatemialle kirjoitettu serenata oli puolestaan ensimmäinen tunnettu concerto grosso -muotoinen sävellys. Pian, kenties vuonna 1676, seurasi myös *Il Damone eli La forza delle stelle* (Tähtien voima). Tämän serenatan teksti perustuu Kristiinan hahmotelmaan, jonka satiirikko ja libretisti Sebastiano Baldini laajensi runomuotoon. Hahmotelmassaan Kristiina määrittäi pääpiirteittäin myös teoksen musiikillisen muodon ja soitinnuksen.

Rakkauden ongelmaa käsittelevän serenatan voi ymmärtää heijastuksena akateemisesta keskustelusta, jonka yhteydessä se kuultiin. Kristiinan akatemian 57 tunnetusta keskustelunaiheesta 28 koskettikin jollakin tapaa rakkautta. Serenata taas oli itsenäinen lajityyppi, eräänlainen oopperatyylillä lähestyvä juhlakantaatti ilman näyttämötoimintaa tai pidempää juonta. Lajityypin nimi viittaa ”kirkkaaseen yötaivaaseen”, ja serenatat esitettiin usein taivasalla. Tähtien voiman alkutilanne, jossa erossa olleet rakastavaiset kohtaavat öisellä parvekkeella, on siis tyyppillinen. Idyllin henkilöt vetoavat tekstissä antiikin mytologiaan.

Tähtien voima jakautuu kolmeen pääjaksoon. Damonin ja Clorin ensin julistettua lempeään ja voivoteltuaan sen esteitä seuraa viiden laulajan väittely rakkauden vapauttavasta ja vangitsevasta voimasta. Päättävän jakson alussa rakastavaiset palaavat vielä hetkeksi. Orkesterin sinfoniat jaksottavat teosta: esimerkiksi väittelyä edeltävä, nopeasti vaihteleva baletti virittää keskusteluun. Stradellan musiikkia ohjaa värikkään moniäänisyyden ihanne. Kontrapunktin

lisäksi huomionarvoista on resitatiivien puhkeaminen tekstiä elävöittäviksi, säestyksellisiksi ariosoiksi, mikä oli uudenaikaista. Keskustelijoiden argumentointia puolestaan seuraavat tertsetot, joissa summataan rakkauden olemusta. Väittelijöitä ja rakastavaisia säestävät omat concertino-yhtyeet, jotka on todennäköisesti sijoitettu tilallisesti erilleen. Vähäisten päällekkäisyyksien vuoksi teos voidaan toisaalta esittää myös vain yhdellä concertinolla ja concerto grossolla.

Ensimmäisen jakson päättävissä duetoissa Damone ja Clori kietoutuvat korkeuksissa taidokkaasti yhteen ja laulavat taivaista. Damone on kuitenkin aktiivisempi osapuoli ja paljastaa myöhemmin järjestäneensä myös väittelijät kertomaan tuntojaan rakastamalleen naiselle. Alun perin rakastavaisia esittivät sekä kastraatit että naissopraanot.

Kuningatar Kristiina kavahti itse aikansa naisille tarjoutuneita sukupuolirooleja. Hän kieltäytyi avioliitosta ja vaali itsenäisyyttään. Kristiina oli kirjeenvaihdossa vertaisekseen arvioimiensa ajattelijoiden, kuten filosofi Anna Maria van Schurmanin, kanssa. Rakkaudessa hänen tunnetut suhteensa sekä hovineito Sparreen että kardinaali Azzolinoon kohtasivat niin sisäisiä kuin ulkoisiakin esteitä – ja jäivät arvoituksiksi.

Gesualdon madrigaaleja ihailnut Kristiina halusi serenatan päättyvän ”mitä herkimpään ja liikuttavimpaan madrigaaliin”. Stradella osoittaakin jälleen tyylin tuntemuksensa. Näyttävästi vaihtelevassa madrigaalissa laulajat toteavat rakkauden onnen kuuluvan rakastavalle, mutta kunnian tähdille.

Justus Pitkänen

Sopraano, musiikin tohtori **Kajsa Dahlbäck** on kokenut vanhan ja nykymusiikin tulkitsija, joka esiintyy sekä Suomessa että ulkomailla. Dahlbäck on perustanut Vaasa Baroque -festivaalin ja toimii sen taiteellisena johtajana. Earthly Angels -yhtyeensä kanssa hänet palkittiin Ylen Vuoden levy 2018 -tunnustuksella. Dahlbäck on opiskellut Sibeliuksen Akatemiassa ja Göteborgin oopperakouluissa ja saanut viime talvena päätökseen taiteelliset jatko-opintonsa Sibeliuksen Akatemian DocMus-tohtorikoulussa. Dahlbäck opettaa klassista ja barokkilaulua Novia-ammattikorkeakoulussa Pietarsaareissa.

Myriam Arbouz kuuluu uuden ranskalaislaulajien sukupolven arvostetuimpiin laulajiin lämpimän äänensä ja hienostuneen teksti-ilmaisunsa ansiosta. Ensimmäisen Frovillen kansainvälisen barokkilaulukilpailun voittanut ja Royaumont-säätiön palkitsema Arbouz on kysytty kansainvälisillä lavoilla erityisesti 1600- ja 1700-luvun musiikin ohjelmiston esittäjänä. Hän on laulanut muun muassa Ensemble Pygmalionin, Les Talents Lyriquesin ja Les Muffatti-orkesterin kanssa sekä Hollannin Bach-seuran All of Bach -hankkeen *Johannes-passiossa* Jos van Veldhovenin johdolla. Arbouz esiintyy säännöllisesti tunnetun cembalisti-urkuri Benjamin Alardin kanssa.

Mezzosopraano **Katariina Heikkilä** valmistui musiikin maisteriksi Sibeliuksen Akatemian laulumusiikin osastolta vuonna 2015. Heikkilä debytoi Suomen kansallisoopperassa vuonna 2012 Cornelian roolissa Händelin *Julius Caesarissa*. Hänen muita roolejaan Kansallisoopperassa ja muualla ovat kolmas nainen Mozartin *Taikaohuulussa*, Lápák ja Pásková Janáčekin *Ovelassa ketussa*, altto Kaija Saariahon oopperassa *Only the Sound Remains*, Sihteeri Menottin *Konsulissa*, Penelope Monteverdian *Odyssuksen kotiinpaluussa* ja Bianca Brittenin *The Rape of Lucretiassa*. Heikkilä laulaa mielellään vanhaa musiikkia ja on kysytty alttosolisti.

Mats Lillhannus on Turussa asuva varhaiseen musiikkiin erikoistunut laulaja, musiikkikirjailija, toimittaja ja äänitysteknikko. Valmistuttuaan musiikkitieteen maisteriksi vuonna 2001 hän alkoi vakiinnuttaa tenorin ammattiuraa sekä solistina että yhtyelaulajana. Solistina Lillhannus viihtyy erinomaisen hyvin barokkikauden oratorioissa ja kantaateissa. Lillhannus on perustanut useita yhtyeitä, kuten Camerata Aboensis -laulu-yhtyeen ja Key Ensemble -kamarikuoron. Näiden lisäksi häntä ovat työllistäneet muun muassa Helsingin kamarikuoro, Radiokören (Tukholma), Ars Nova Copenhagen, Ensemble SYD (Malmö) ja Erik Westbergs Vokalensemble (Piitime).

Baritoni **George Parris** opiskeli musiikkia Oxfordin ja Cambridgen yliopistoissa ja kuoronjohtoa Sibeliuksen Akatemiassa vuosina 2017–2020. Tätä nykyä hän toimii freelance-pohjalta laulajana yhtyeissä ja johtajana niin Isossa-Britanniassa kuin Suomessa ja nauttii työskentelystä monenlaisten musiikkityylien parissa. Parris johtaa Helsingissä sijaitsevan Olaus Petrin kirkon kuoroa ja gregoriaa-

nisia messuja, on erikoistunut Edward Elgarin ja Arnold Baxin musiikkiin ja on laulanut Helsingin kamarikuoron riveissä monissa nykymusiikkiteoksissa ja kantesityksissä.

Vuonna 1989 perustettu **Suomalainen barokkiorkesteri (FiBO)** on ollut koko historiansa ajan monella tavalla edelläkävijä. Orkesteri tunnetaan Suomessa ja ulkomailla taidokkaista esityksistään, luovasta ohjelmistosuunnittelustaan ja monenlaisista kumppanuusverkostoistaan, kuten Nordic Baroque Scene -yhteistyöstä. Ytimessä on barokkimusiikki, mutta FiBolta luontuvat myös niin varhaisbarokki ja -romantiikka kuin Sibeliuksen teokset ja periodisoituille sävelletty uusi musiikki. Oman FiBO Records -sarjan lisäksi tallenteita on toteutettu useiden levy-yhtiöiden kanssa. Tuorein, Ilya Gringoltsin kanssa tehty ja Locatellin viulukonserttoja sisältävä *Il labirinto armonico* -levy (BIS) on saanut merkittäviä tunnustuspalkintoja, kuten Gramophone Editor's Choicen (3/2021) ja Diapason d'orin (5/2021).

Nyt kun on löytynyt viulisti ja yhtye, jotka pystyvät toteuttamaan nämä teknisesti paholaismaiset teokset näin tinkimättömän lumoavasti ja kauniisti, – – haluaisin välittömästi saada levytetyksi myös kokoelman loput yhdeksän konserttoa.

Gramophone / Charlotte Gardner 3/2021 Locatellin viulukonserttoja sisältävästä *Il labirinto armonico* -levystä

Ei olisi voinut toivoa hienompaa ja joustavampaa solisteja tukevaa musisointia kuin mitä Suomalainen barokkiorkesteri tarjosi ensivierailullaan Nürnbergin kansainvälisellä urkuviikolla.

Süddeutsche Zeitung / Stephan Schwarz-Peters 10.6.2018 Händelin *Il trionfo del tempo e del disinganno* -oratorion esityksestä

Suomalaisen barokkiorkesterin muusikot 30.1.2022

1. viulu: Aira Maria Lehtipuu (km, liidau), Anthony Marini, Minna Kangas

2. viulu: Hanna Pesonen, Anne Pekkala, Tiina Aho-Erola

Alttoviulu: Tuula Riisalo, Markus Sarantola

Sello: Louna Hosia, Lea Pekkala

Kontrabasso: Petri Ainali

Arkkiluuttu: Eero Palviainen

Cembalo/Urut: Annamari Pöhlö, Petteri Pitko (liidau)

Alessandro Stradella (1639–1682):*Il Damone ovvero La forza delle stelle*

Libretto: Sebastiano Baldini

1. SINFONIA

2. RECITATIVO

Damone

Or che il mondo ristaura
 il ciel coll'ombre sue, co' suoi sereni,
 o Clori anima mia, vieni, deh vieni
 qui per brevi momenti
 a prender l'aura ;
 l'aura mi tempererà l'esterno ardore,
 ma temprar non saprà
 le fiamme al core.

Clori

Eccomi a te da presso.
 O idolo adorato,
 io benedico il fato
 che d'esserti vicina or m'ha concesso.

Damone

Di questo giorno l'ore
 in qual cura impiegasti?
 Un pensier del tuo core
 a me, felice me, se tu donasti?
 N'avesti rimembranza
 ma con quella pietade
 che deve al mio servir la tua beltade?
 Gran tiranno d'amore è lontananza.

3. ARIA

Damone

Miri mai di me chi sia
 più costante e più fedele ?
 Sii pietosa o sii crudele,
 sei pur cara all'anima mia.

Quanti sospirano
 per la tua beltà,
 indarno aspirano
 alla mia fé, che paragon non ha.

4. RECITATIVO

Damone

Vadan del loro incendio altri superbi,
 pur che tutto il tuo foco
 a me riserbi.

Alessandro Stradella (1639–1682):*Il Damone tai Tähtien voima*

Suomennos: Sirpa Hietanen

1. SINFONIA

2. RESITATIIVI

Damone

Nyt kun taivas virvoittaa
 maailmaa varjoillaan ja valollaan,
 tule, rakas Clori,
 hetkeksi nauttimaan
 raittiista ilmasta;
 se tynnyttää kiihkoani,
 mutta ei
 sydämeni liekkejä.

Clori

Tässä olen, vierelläsi,
 rakkaani, palvottuni.
 Siunaan kohtaloa,
 jonka ansiosta saan olla lähelläsi.

Damone

Mitä puuhailit tänään
 päivän mittaan?
 Ajattelitko minua onnellista
 mielessäsi?
 Muistitko ehkä
 myötätuntoisesti,
 miten kauneutesi minuun vaikuttaa?
 Välimatka on rakkauden vihollinen.

3. AARIA

Damone

Oletko koskaan nähnyt toista,
 joka olisi yhtä uskollinen ja vakaa?
 Oletpa armollinen tai julma,
 olet silti minulle rakkain.

Vaikka monet huokailevat
 kauneutesi lumoamina,
 turhaan he yrittävät,
 minun uskollisuuteni on ylivoimainen.

4. RESITATIIVI

Damone

Palakoot kaikki kiihkossaan,
 kun vain sinä säästät hehkusi
 minua varten.

Alessandro Stradella (1639–1682):*Damon eller Stjärnornas makt*

Svensk översättning: Tove Djupsjöbacka

1. SYMFONI

2. RECITATIV

Damon

Då himlen nu svalkar
 världen med skuggor och ljus,
 o Clori, min kära, kom
 och andas in
 luften en stund;
 luften svalkar min yttre brand
 men kan inte dämpa
 elden i hjärtat.

Clori

Här står jag vid din sida,
 min käraste som jag tillber så,
 jag välsignar det öde
 som gjort det möjligt att vara nära dig.

Damon

Denna dags timmar
 hur har du använt dem?
 Skänkte väl ditt hjärta
 en tanke till lyckliga mig?
 Mindes du alls,
 med medlidande
 hur din skönhet påverkar mig?
 Kärlekens stora fiende är att vara långt borta.

3. ARIA

Damon

Se på mig, har du väl sett
 någon lika oföränderlig och trogen?
 Visa medlidande eller grymhet
 men alltid håller jag dig kär.

Även om så många suckar
 över din skönhet,
 förgäves försöker de,
 min trohet har ingen like.

4. RECITATIV

Damon

Låt de andra förgås i sina lågor,
 om blott din glöd
 tillhör mig.

Clori

O trascorsi momenti
che l'alma mi beaste,
ne' miei spirti languenti
vicino il mio Damon voi mi formaste :
quanto rimiro o sento
mi si cangia in contento.
Viene il tuo volto
alla mia mente appena,
ch'a legarmi viepiù divien catena.

5. ARIA

Clori

Sospiri quanto sa
un fido cor per me,
un guardo non avrà,
ch'il mio gioire è il sospirar per te.
Non può, non sa, non vuole
adorare il mio core altro ch'un sole :
quel sol tu sei. Sempre
sarà la mia gloria
ch'Amor per te s'abbia di me vittoria.

6. RECITATIVO

Damone

Dir che per te mi struggo
è poco, almeno
mi fosse dato aver più cori in seno:
ché, se mille n'avessi,
a tue vaghe pupille
che bel vanto sarebbe offrirne mille !

Clori

Piovan le più benefiche influenze
sopra del capo mio tutti i pianeti:
non curo influssi lieti,
non bramo, no, felicità; desio
solo il tuo cor,
pur ch'il tuo cor sia mio.

7. ARIA

Damone

Quante stelle nel ciel rimiro,
con tant'occhi
vorrei mirarti;
con due luci sol vagheggiarti
non è pregio del mio martiro.

Clori

Hetki on seurannut toistaan,
sieluni on täyttynyt onnesta
ja kaihani on kadonnut r
akkaan Damonini rinnalla:
Kaikki mitä näen ja kuulen
saa mielessäni onnen merkit.
Kun kasvosi nousevat mieleeni,
tunnen liittyväni sinuun
yhä vahvemmin.

5. AARIA

Clori

Huokaillkoon kyllykseen
uskollinen ihailijani!
En vilkaisekaan häneen,
koska sinä olet ainut iloni.
Sydämeni ei voi eikä halua
palvoa muuta kuin aurinkoaan,
sinua. Riemuitsen ikuisesti siitä,
että rakkaus sinuun
voitti sydämeni.

6. RESITATIIVI

Damone

Ei riitä, kun sanon riutuvani
lemmestä sinuun! Olisipa minulla
monta sydäntä;
jos niitä olisi tuhat,
ihanien silmiesi vuoksi
sykkisi tuhat sydäntä!

Clori

Kaikki taivaankappaleet
suosivat minua,
mutta minä en tarvitse
niiden voimaa;
en odota onnellisuutta, haluan
vain, että sydämesi kuuluu minulle.

7. AARIA

Damone

Niin paljon kuin tähtiä on taivaalla,
niin monin silmin haluaisin
katsella sinua.
Omat silmäni eivät riitä
kertomaan kaipuustani.

Clori

Stunder har flutit förbi,
min själ har fyllts av lycksalighet,
och sorgmodighet har trollats bort vid
min Damons sida:
allt jag ser och känner
blir till förnöjsamhet:
Knappt närmar sig
ditt ansikte mitt,
så flätas vi allt tätare samman.

5. ARIA

Clori

Det kvittar hur många gånger
någon troget suckar för min skull,
inte en blick ger jag denne,
för min enda lycka är du.
Mitt hjärta varken vill eller kan
dyrka någon annan sol,
än den sol som är du.
Och alltid ska jag glädjas
åt att jag lät mig besegras av din kärlek.

6. RECITATIV

Damon

Att säga att jag förgås för dig är så lite,
hade jag blott
flera hjärtan i mitt bröst:
för hade jag tusen av dem
skänkte jag dina sköna ögon
med glädje alla tusen!

Clori

Alla planeters goda inflytande
samlas kring mitt huvud:
men jag bryr mig inte längre om det,
inte ens lycka bryr jag mig om,
det enda jag begär
är att ditt hjärta är mitt.

7. ARIA

Damon

Jag ser så många stjärnor på himlen
jag önskar jag kunde se dig
med lika många ögon;
att endast se dig med två ögon
räcker inte för att uttrycka min längtan.

8. RECITATIVO

Damone

Io prego e nel pregar lacrime spargo;
io prego Amore a
trasformarmi in Argo.
Le tue bellezze, o vita mia,
sono tante
che a vagheggiarle tutte
non saria con cent'occhi Argo
bastante.

9. DUETTO

Damone, Clori

Io se t'amo / Io se t'adoro
tel diran lassù le stelle
che di fiamme così belle
fur la prima cagion coi raggi loro.
queste degl'astri son l'usate tempre ;
sforzarmi l'alma ad adorarti sempre.

10. RECITATIVO

Damone

In quei volume eterni, o buoni o rei,
già registrarò i fati
che siano a te donati,
sin che lo spirito avrò, gl'affetti miei:
onde a far che non resti
spenta la fiamma
mia tanto gradita,
asti, supplico voi duri la vita.

11. DUETTO

Damone, Clori

O stelle adorate,
benigne a più mondi,
qui d'anni giocondi
più corsi formate :
ché, se la sorte rea ci si dimostra
perché amanti non siam,
la colpa è vostra.

12. SINFONIA - BALLETO

13. TERZETTO

Contralto, tenore, basso

Chi segue / Chi fugge Cupido
non trova / ritrova la pace.
Quell'alma, quel cor ch'è capace
d'apprender l'arene di un lido,
conti le gioie/le noie e numeri
i respiri / i martiri:

8. RESITATIIVI

Damone

Rukoilen kyynelissäni kylpien,
että Amor muuttaisi minut
Argokseksi.
Olet niin ihana,
rakkaani,
etteivät kauneuttasi palvomaan
riittäisi edes Argoksen
sata silmää!

9. DUETTO

Damone, Clori

Rakastan sinua / Jumaloin sinua,
ja taivaan tähdet kertovat,
että tämä ihana hehku rinnassani
sai alkunsa niiden valosta.
Taivaalliset voimat ovat säätäneet,
että sieluni palvoo sinua aina.

10. RESITATIIVI

Damone

Ikuiseen avaruuteen
on jo kirjattu kohtalosi,
kova tai onnekas.
Rakastan sinua
niin kauan kuin hengitän.
Jotta lempeni liekki ei sammuisi,
anelen tähdiltä,
että saisin elää kauan.

11. DUETTO

Damone, Clori:

Oi te lumoavat tähdet,
suopeat koko maailmalle,
loistakaa elämäämme ja
suokaa meille onnellisia vuosia.
Sillä on teidän syytänne,
jos kohtalo on meitä
rakastavia vastaan.

12. SINFONIA - BALETTI

13. TERTSETTO

Altto, tenori, basso

Joka seuraa / Joka pakenee lempeä
ei saa / ei enää löydä rauhaa.
Se sielu, se sydän, joka pystyy
laskemaan hiekansirut rannalla,
laskekoon ilot / surut
ja huokaukset / kärsimykset!

8. RECITATIV

Damon

Genomdränkt av tårar ber jag
Amor att förvandla mig
till Argos.
Din skönhet, min kära,
är så ändlös -
för att beundra den till fullo
är Argos hundra ögon
inte nog.

9. DUETT

Damon, Clori

Jag älskar dig så / Jag avgudar dig så
stjärnorna i höjden säger dig
att orsaken till dessa sköna lågor
var deras gyllene strålar.
Så är stjärnorna till sin karaktär,
uppmanar min själ att alltid älska dig.

10. RECITATIV

Damon

I dessa eviga sfärer är goda och dåliga
öden redan inskrivna,
må alla mina känslor
tillhöra dig
så länge jag lever.
Må min låga länge hållas vid liv,
alltså ber jag er stjärnor:
låt mitt liv räcka länge.

11. DUETT

Damon, Clori

O ni underbara stjärnor,
som vill hela världen väl,
låt dessa glädjefyllda år
räcka länge:
ty om ödet är emot oss
för att vi älskar,
är det ert fel.

12. SYMFONI - BALET

13. TERZETT

Alt, tenor, bas

Den som följer / flyr Cupido
finner inte / återfinner friden.
Den själ, det hjärta som är kapabel
till att räkna sig sandkornen på stranden,
må räkna glädjeämnen / obehag och
känna andetag / lidanden:

non cape uman pensier tanta amarezza/ dolcezza,
un velen /nettare della mente è la bellezza.

14. RECITATIVO

Contralto

Chi desia di gioire
e trar senza timor felici gl'anni,
fugga d'Amor
insidioso regno.

Tenore

A qual aspro martire,
sventurato amator, non ti condanni,
se a seguir l'orme sue fisi il disegno!
Tolgati dall'impegno
un Leandro sommerso,

Contralto

un Ateone,
lacerato trofeo
del fier garzone.

Soprano 1

Chi di gioir desia
e vuol sempre goder l'età felice,
prenda, e mi presti fede,
Amor per guida.

Basso

Egli n'apre la via
a' veraci diletti
e qual fenice
fra le dolcezze
sue l'alma s'annida.

Soprano 1, Soprano 2

La lite il ciel decida:
lascia il Sol per amar l'eterea sfera,
e per amar Giove
si cangia in fera.

15. TERZETTO

Soprano 1, Soprano 2, Basso

Grand'incanto d'una beltà,
alme querule, voi languite;
ma son balsami le ferite,
le catene son libertà:
o qual è di Cupido il laccio e' l dardo,
catena è un crine

Ihmissielu ei kykene käsittämään
moista katkeruutta / ihanuutta,
kauneus on mielelle myrkkyä /
jumalten juomaa.

14. RESITATIIVI

Altto

Joka haluaa iloita
ja elää pelotta onnellisia vuosia,
väitelkään Amorin salakavalaa
valtakuntaa.

Tenori

Katkeraan kärsimykseen
tuomitset itsesi, onneton rakastaja,
jos lähdet seuraamaan Amorin jälkiä.
Luovu ajatuksesta,
muista hukkuva Leandros,

Altto

Aktaion,
rohkea mies, joka
kunniallisena raadeltiin.

Sopraano 1

Vakuutan teille:
joka haluaa iloita
ja nauttia onnellisesta elämästä,
ottakoon Amorin oppaakseen.

Basso

Amor avaa tien
todellisiin nautintoihin
ja feenikslinnun lailla
sielu tekee pesän
niiden ihanuuksiin.

Sopraano 1, sopraano 2

Taivas ratkaiskoon riidan:
Helios hylkäsi taivaat
voidakseen rakastaa,
ja Juppiter muuttui eläimeksi.

15. TERTSETTO

Sopraano 1, sopraano 2, basso

Kauneuden lumovoimaa
te kaipaatte, riitaisat sielut,
mutta haavat merkitsevät balsamia,
kahleet vapautta.
Vaan millaiset ovat
Cupidon ansa ja nuoli?

den mänskliga tanken kan inte bära så mycket
bitterhet / ljuvhet,
skönheten är gift /
nektar för sinnet.

14. RECITATIV

Alt

Den som sträver efter att vara lycklig
och leva ljuva år utan fruktan,
må fly Amors
lömska rike.

Tenor

Till så hårda plågor,
olycksaliga älskare, du dig dömer,
om du vandrar i dess spår!
Ge upp det hela,
minns den drunknande Leander,

Alt

minns Aktaion,
en djärv pojke,
en söndersliten trofé.

Sopran 1

Den som önskar fröjda sig
och alltid njuta
av lyckliga tider,
tro mig - välj Amor som vägvisare.

Bas

För oss öppnar han vägen
till äkta behag
och som fågel Fenix
finner själen ett bo
i hans sötma.

Sopran 1, Sopran 2

Må himlen avgöra denna tvist:
för kärlekens skull lämnade Helios himlarna
och Jupiter förvandlade sig
till ett vilddjur.

15. TERZETT

Sopran 1, Sopran 2, Bas

Skönhetens tjusning
strävar ni efter, sörjande själar;
men såren känns som balsam
och kedjorna som frihet:
men vad står Cupidos snara och pil för?
Håret är snaran

ed è saetta un guardo.

16. RECITATIVO

Tenore

So quali sien di lui l'opre omicide.
È una sirena Amor: canta et uccide.

Soprano 1

Cantano le sirene, e in queste forme
castigan le sirene un cor che dorme.

Soprano 1, Basso

Perder la vita deve, né sia stupore,
alle voci d'Amor se dorme un core.

17. DUETTO

Contralto, Tenore

Chi cerca farsi beato
e colmo d'ogni contento,
le masse d'oro et d'argento
non pensi chiedere al fato:
ché, per esser felice in un istante,
basta impetrar dal ciel
non farsi amante.

18. RECITATIVO

Basso

Quel nume sì giocondo
che sa fra i lacci suoi stringer i numi,
che con le faci sue
gl'Inferni accende;

Soprano 1

quel prodigio del mondo
che alimenta le fiamme
in grembo ai fiumi,
che coll'arsure
l'universo incende...

Contralto, Tenore

Chi fuggirlo pretende...

Soprano 2

Sono alla fuga altrui
chiuse le porte?
È inevitabil colpo
Amore e Morte.

Tenore

Ma non è che l'amore e che la morte

Hius on sen lanka, katse sen kärki.

16. RESITATIIVI

Tenori

Tiedän, miten julmasti Amor toimii.
Hän on seireeni: hän laulaa ja tuhoaa.

Sopraano 1

Seireenit laulavat, ja sillä tavoin
ne rankaisevat nukkuvaa sydäntä.

Sopraano 1, basso

Kuolkoon ihmettelemättä sydän,
joka ei kuule rakkauden ääntä.

17. DUETTO

Altto, tenori

Joka haluaa olla onnellinen
ja kaikin puolin tyytyväinen,
älkөөn pyytäkө kohtalolta
kultaa ja hopeaa:
onnellisuuteen tarvitaan näet vain,
että anoo taivaalta
vapautusta rakkaudesta.

18. RESITATIIVI

Basso

Tuo leikkisä jumala,
joka pitää jumalia hyppysissään
ja sytyttää
helvetin lieskat,

Sopraano 1

tuo maailman ihme,
joka ruokkii liekkejä
jopa jokien sylissä,
joka hehkullaan sytyttää
maailmankaikkeuden tuleen...

Altto, tenori

Joka yrittää paeta sitä...

Sopraano 2

pääseekö hän pakoon,
kun ovet ovat kiinni?
Rakkauden ja kuoleman iskuja
ei voi välttää.

Tenori

Mutta rakkaus ja kuolema

och blicken är pilen.

16. RECITATIV

Tenor

Jag känner väl hans dödliga nycker.
Amor är en siren, som sjunger och dräper.

Sopran 1

Sirenerna sjunger, och i denna skepnad
bestraffar de ett sovande hjärta.

Sopran 1, Bas

Livet tar slut utan förvåning
för ett hjärta som sover inför Amors röster.

17. DUETT

Alt, Tenor

Den som söker salighet
och ett överflöd av belåtenhet,
be ej ödet
om mängder av guld och silver:
vill du bli lycklig ögonblickligen
be himlen befria dig
från kärleken.

18. RECITATIV

Bas

Den gud så lekfull
som kan snärja andra gudar i sina snaror
och tända
underjordens lågor

Sopran 1

Det världens underverk
som kan få floder
att brinna,
som med sin glöd
tänder eld på universum...

Alt, Tenor

Den som tror sig kunna fly den...

Sopran 2

kan man fly då
portarna har stängts?
Kärlekens och dödens
slag är oundvikliga.

Tenor

Men varken kärleken eller döden

non sia del mondo l'ultimo de mali.

Soprano 1
Sofferenza ci vuol: questa è la maga
de' miseri mortali,
che trionfa de' cori
e l'alma appaga.

Contralto
O Ifi, disperato e miserabile,
narra la tua sventura!

Tenore
Tu che pregasti invan ninfa sì dura,
sì cruda e inessorabile,
qual premio avesti tu del tuo servire?
Ti vide, e' l'comportò
per lei morire.

19. ARIA
Soprano 2
Disperarsi è vanità:
quell'affetto
ch'è negletto,
un dì, credilo a me, si gradirà.

20. RECITATIVO
Soprano 2
Possente incantatrice è la preghiera,
indegno è di gioir chi si dispera.

Contralto
A tal menzogna Apollo, ahi,
non consenta:
sulla paterna riva
la bella fuggitiva,
per non udire il Sol, tronco diventa.

21. TERZETTO
Contralto, Tenore, Basso
L'amare è destino
fuggir non si può.
Nel golfo marino
il tridentato nume arse et amò.
Anzi vedrai dovunque volgi i passi,
amarsi i tronchi e innamorarsi i sassi.

Soprano 1, Soprano 2, Basso
Fugga por quanto sa pronto
il mortale:
lo stral l'arriva e lo raggiunگون l'ale.

ei ole pahinta maailmassa.

Sopraano 1
On kärsittävä: se on ihmisraukkojen
elämän taikaa.
Se rauhoittaa sydämet
ja tyydyttää sielun.

Altto
Oi epätoivoinen ja kurja Ifis,
kerro epäonnestasi!

Tenori
Sinä, joka turhaan palvoit neitoa, niin
kovaa, raakaa ja järkkymätöntä,
mikä oli palkkio palveluksestasi?
Hän näki sinut,
ja se merkitsi hänelle kuolemaa.

19. AARIA
Sopraano 2
Epätoivo on turhaa;
kiintymys,
tuo väheksytty tunne,
palkitsee lopulta, usko minua.

20. RESITATIIVI
Sopraano 2
Toiveikkuudessa on paljon voimaa,
epätoivoinen ei saa iloita koskaan.

Altto
Apollo ei hyväksy moista valhetta:
rantaa pitkin juostessaan
ahdisteluaan paennut neito
muuttui puuksi, jotta
ei antautuisi hänelle.

21. TERTSETTO
Altto, tenori, basso
Rakkaus on kohtalomme,
sitä ei voi paeta.
Meren syvyyksissäkin
Neptunus rakasti palavasti.
Missä kuljetkin, näet kaikkialla
rakastavia puita ja kiviä.

Sopraano 1, sopraano 2, basso
Turhaan yrittää kuolevainen paeta,
Cupidon nuoli tavoittaa
hänet kuitenkin.

är det värsta i världen.

Sopran 1
Lidandet är givet: hon är det som förtrollar
alla stackars dödliga,
hon jublar i hjärtan
och tillfredsställer själar.

Alt
Du olyckliga och eländiga Ifis,
berätta om din olycka!

Tenor
Du som förgäves försökte nå
den hårdhjärtade flickan,
så grym och obeveklig,
vad fick väl du som tack?
Hon såg dig och döden väntade.

19. ARIA
Sopran 2
Att vara förtvivlad tjänar ingenting till:
tillgivenheten
som ofta försummas -
en dag uppskattas den, tro mig.

20. RECITATIV
Sopran 2
Hoppet är en mäktig tjuserska,
och den som förtvivlar är ovärdig att glädjas.

Alt
Sådana lögner godkänner inte Apollo:
vid fädrens strand
förvandlades skönheten på flykt
till ett träd, då hon inte ville
ge sig åt honom.

21. TERZETT
Alt, Tenor, Bas
Att älska är ödet
man kan inte fly det.
Även i havets djup
brann Neptunus kärlekslåga.
Och vart du än går kommer du att se
trädstammar och stenar som älskar.

Sopran 1, Sopran 2, Bas
Må den dödlige fly så fort han kan:
Cupidos pilar
träffar ändå.

Tornano a cantare
[Damone e Clori]

22. SINFONIA

23. RECITATIVO

Damone

Voci amorose ascolto?

Oh, fra quanti sospetti

io resto involto!

Forse per tua cagion

s'odono, o Clori,

qui risonar gl'armoniosi amori?

Clori

Solo alle voci tue l'anima accordo,

ad ogn' altra armonia

l'orecchio è sordo:

giuro!

Damone

Dubio non v'è, teco scherzai.

Per le notturne vie,

l'improvise armonie

quivi per tuo diporto io preparai;

e tu nei loro canti

ascolta i miei sospiri, odi i miei pianti.

[I cinque riprendono la disputa.]

24. ARIA

Soprano 1

Chi viva godendo

fra mille sospiri

non v'è, non vi fu.

Io solo comprendo

in grembo ai martiri

d'Amor la virtù.

25. RECITATIVO

Soprano 1

Più ch'ei mi

stringe il core,

io più m'allaccio:

Io strale adoro e le

catene abbraccio.

Contralto

Se decreto è de' fati

che ne gravino il piè le sue catene,

ca quei lacci incantati

(Damone ja Clori alkavat
jälleen laulaa.)

22. SINFONIA

23. RESITATIIVI

Damone

Kuulenko rakastavia ääniä?

Olen niin monien

epäilyjen vallassa!

Ehkä sinun vuoksesi, Clori,

täällä kaikuvat auvoisat

lemmenlaulut?

Clori

Kuulen vain sinun äänesi,

kaikelle muulle auvolle

korvani on kuuro,

sen vannon!

Damone

En epäile, laskin vain leikkiä kanssasi.

Öisillä poluilla

kehittelin kaikenlaisia sävelmiä

sinun iloksesi.

Näissä lauluissa voit kuulla

huokaukseni ja itkuni.

(Viisikko alkaa taas kiistellä.)

24. AARIA

Soprano 1

Joka elää nauttien

ei ole, eikä ole koskaan ollut

tuhansien huokauksien laaksossa.

Minä ymmärrän

vain kärsimysten keskellä

rakkauten arvon.

25. RESITATIIVI

Soprano 1

Mitä julmemmin Cupido

puristaa sydäntäni,

sitä vahvemmin kiinnyn häneen:

jumaloin hänen nuoliaan,

syleilen kahleita.

Altto

Jos kohtalo on määrännyt,

että kahleiden on painettava jalkaa,

viisaan on turha yrittää

22. SYMFONI

23. RECITATIV

Damon

Hör jag kärleksfulla röster?

Så många misstankar

jag bär på!

Är det för din skull, o Clori,

jag hör ljuva

kärleksklanger här?

Clori

Min själ hör endast din röst,

för allt annat slår

jag dövörat till:

det svär jag!

Damon

Det tvivlar jag inte på, jag bara retas

med dig.

På dessa nattliga stigar

satte jag ihop spontana klanger

för ditt nöjes skull:

och i dessa sånger, må du

höra mina suckar och min klagan.

24. ARIA

Sopran 1

Den som lever lycklig

är inte och har ej varit i

bland tusen suckar.

Endast omgiven av plågor

förstår jag

kärlekens dygd.

25. RECITATIV

Soprano 1

Ju fastare Amor

håller tag om mitt hjärta,

desto starkare binder han mig:

jag avgudar hans pilar och

omfamnar hans bojor.

Alt

Om det är ödets lag,

att dessa bojor må tynga fötterna,

från denna förtrollning må de vise

il saggio invan di liberarsi ottiene.
Ma fra cotante pene
se si resiste al saettar d'Amore,
è fortuna d'un'alma e non valore.

26. ARIA

Basso

Del nume al potere
soggiaccion le belve,
sin dentro le selve
pur s'aman le fere.

27. RECITATIVO

Basso

Ama sin l'insensibile, e non erro:
corre appresso una pietra
amante il ferro.
Ma fra quanti dolor l'uom
resta avvinto!
Ah, che il mondo è
d'Amore un laberinto!

28. MADRIGALE

Soprano 1, Soprano 2, Contralto,
Tenore, Basso

Stelle, voi ch'influite
in me fiamme immortali,
che in me le piaghe aprite
onde superbi van d'Amor gli strali:
voi con eterni ardori
felicitate i cori,
ché, se mi date voi ch'amante io sia,
la gloria è vostra e la ventura è mia.

vapautua niistä.
Joka moisten kipujen keskellä
pystyy välttämään Amorin nuolen,
on onnekas, mutta ansio se ei ole.

26. AARIA

Basso

Pedotkin alistuvat
tämän jumalan voimaan,
metsien siimeksessä
eläimetkin lempivät.

27. RESITATIIVI

Basso

Tunteetonkin voi rakastaa, uskokaa
pois: rauta tavoittelee
haluamaansa kiveä.
Miten monia tuskia
ihmisellä onkaan!
Maaailma on
rakkauden labyrintti!

28. MADRIGAALI

Sopraano 1, sopraano 2, altto,
tenori, basso

Tähdet, jotka sytyttätte
minuun kuolemattomia liekkejä,
jotka avaatte minussa
Amorin nuolten haavoja,
tähdet, te ikuisesti säkenöivät,
tuokaa onnea sydämiin!
Jos saan ansaitsemani rakkauden,
on kunnia teidän, onni minun.

då förgäves försöka befria sig.
Om du omgiven av sådant lidande
kan motstå Amors pilar,
är det blott en slump, men ingen merit.

26. ARIA

Bas

Inför gudarnas makt
underkastar sig djuren,
inne i skogen
älskar de vilda djuren.

27. RECITATIV

Bas

Tro mig: även utan känslor
kan man älska,
järnet begär stenen I
ikt en älskare.
Men så mycket lidande
människan måste bära!
Amors värld är en enda labyrint!

28. MADRIGAL

Sopran 1, Sopran 2,
Alt, Tenor, Bas

Stjärnor, ni som råder över
de odödliga flammorna i mig,
ni som öppnar sår
som Amors pilar har förorsakat:
må ni evigt brinnande stjärnor
ingjuta glädje i alla hjärtan,
och om ni skänker mig kärleken,
är äran er men lyckan min.

"Stradella on ollut itselleni kiinnostava tutustumiskohde, koska hän on tietyllä tapaa aikakausien välistä. Ennen häntä nimenomaan instrumentaalimusiikissa vallitsi villimpi ja kokeilunhaluisempi varhaisbarokki, ja hänen jälkeensä dominoi hänen nuoremman kollegansa Corellin musiikki, joka asetti standardit pitkälle tulevaisuuteen. Stradellaa voi olla hankalampi lähestyä jo pelkästään vähän "vanhanaikaisen", paljon valkoisia nuotteja sisältävän kirjoitustyylin takia, mutta sieltä löytyy aivan valtavasti värejä, vakavaa ja hauskaa. Tässä serenatassa viehättää myös se, että se ei ole juonellinen, vaan rakkauden ja ihmisyyden tematiikkaa käsitellään poikkeuksellisesti keskustelunomaisesti, argumentoiden puolesta ja vastaan. Nykyajan hektisyydessä tällainen pysähtyminen tärkeän asian ääreen tuntuu suorastaan virkistävältä."

Aira Maria, konserttimeistari ja liidaaja

"För mig är det faktumet att Stradella befinner sig mellan två olika tidsperioder som har gjort honom till en intressant tonsättare att stifta bekantskap med. Före Stradella var det den vilda och experimentella tidiga barocken som var förhärskande, och efter hans död dominerade den yngre kollegan Corellis musik, vilken kom att sätta standarder som höll i sig en längre tid. Den "gammalmodiga" skrivstilen, som innehåller många vita noter, kan göra musiken svårare att närma sig, men där finns otroligt mycket färger, och musiken är både allvarlig och rolig. Det som fascinerar mig i den här serenatan är att den saknar intrig, och att tematiken, kärlek och hur det är att vara människa, ovanligt nog behandlas i formen av en diskussion, med argument för och emot. I dagens hektiska samhälle känns det rent av uppfriskande att stanna upp och reflektera över ett viktigt ämne."

Aira Maria, konsertmästare, musikalisk ledning

SV Under sina tio år vid makten ville den svenska drottningen Kristina (1626–1689) skapa känslan av en europeisk stormakt i hovets kulturliv. Den unga regenten anställde franska och italienska musiker, och hovteaterns scenmaskineri moderniserades. Kristina, som hade studerat allt från grekiska till astronomi, bjöd även in betydande tänkare, av vilka den kändaste är René Descartes. Med honom diskuterade drottningen filosofi och matematik, men också kärlek. Enligt Descartes skulle den fria viljan styra passionerna och rikta dem rätt.

Då Kristina abdikerade och konverterade till katolicismen år 1654 gick det ett sus genom Europa. Krigarkungens dotter, som hade varit med om att sluta den Westfaliska freden, ville visserligen avsäga sig tronen, men makten ville hon inte förlora. Följaktligen strävade hon efter en medlarroll i kriget mellan Frankrike och Spanien, och skydde inga medel för att få bestiga tronen i Neapel och senare i Polen.

Efter att Kristina bosatt sig i Rom är det framför allt på kulturens område som hon nådde framgångar, även om hon också hade ett finger med i spelet i till exempel påvevalet 1667, som slutade med kröningen av Clemens IX. I tre olika repriser grundade drottningen en *accademia*, ett sällskap för lärda och konstnärer, och under *accademians* sammankomster spelades det musik. Kristina anställde de bästa musikerna hon kunde hitta och öppnade också en teater, *Tor di Nona*. Den anses vara Roms första offentliga operahus.

En av Kristinas musiker var Arcangelo Corelli (1653–1713), en violinist, pedagog och tonsättare som fått sin skolning i Bologna. De triosonater han tillägnade Kristina (op. 1, 1681) kom att bli klassiker, och under det påföljande århundradet gavs de ut i så många som 39 olika editioner. Corelli arbetade för Kristina ännu efter att han fick tjänst hos kardinal Pamphili. Han samlade bland annat ihop en orkester med 150 musiker och en kör med 100 sångare inför ett uppträdande för Englands ambassadör i Vatikanen.

En typisk romersk orkester i slutet av 1600-talet bestod av ett femtontal musiker. Termen *concerto grosso* syftade inte nödvändigtvis på genren, utan på en dylik större ensemble. I Corellis *concerti grossi* följer ensemblens sammansättning ändå den modell som Alessandro Stradella (1639–1682) hade introducerat. I verken sker en växling mellan den fulltaliga orkestern och en *concertinogrupp*, där den senare består av två violiner och basso continuo och har sin motsvarighet i triosonaten. Växlingen skapar nyanser och variation.

Corellis sätt att behandla *concerto grosson* skapade en grogrund för genrens utveckling. Tonsättarens konserter (op. 6, 1714) gavs ut först efter hans död, men publiken i Rom hade fått höra dem redan betydligt tidigare. För att hedra Corellis minne började man uppföra konserterna i tonsättarens gravkyrka Santa Maria della Rotonda, det vill säga Pantheon.

Den femte konserten i B-dur börjar andäktigt böljande och tar sedan ett skutt till en fartfylld fuga. När *concertinon* stiger fram ur orkestern presenterar den antingen en mer virtuos textur eller en annorlunda frasering. Men också *generalpauserna*, som kommer som små överraskningar, skapar kontraster.

Som helhet representerar konserten i B-dur *da chiesa*-stilen, som var allvarligare än *danssviten* och även kunde uppföras i kyrkor. Det här syns speciellt tydligt i tredje satsens stora fuga. I konsertens avslutande satser, *largo* och *allegro*, är det däremot den dramatiska effekten och det skämtsamma som betonas.

Alessandro Stradellas liv har genom seklerna blivit material för färggranna berättelser och åtminstone sex operor. Stradella lämnade Rom efter att ha blivit fast för bedrägeri, och hans affär med älskarinnan till dogen av Venedig ledde till ett försök att mörda tonsättaren. Det här resulterade samtidigt i en diplomatisk konflikt mellan Venedig, Savojen och Frankrike. Stradella mötte till slut sitt öde i Genua, och förövaren och motiven har förblivit okända. Bortom skandaler och tragedier döljer sig ändå en imponerande produktion på cirka 300 verk i alla de för tiden typiska genrer.

Stradella kom in i Kristinas krets senast då han komponerade musik för teatern *Tor di Nona*. *Serenatan* han skrev för Kristinas akademi år 1674 är den första tonsättningen med *concerto grosso*-form som man känner till. Kort därefter, möjligen år 1676, följde *Il Damone*, alltså *La forza delle stelle* (Stjärnornas makt). Den här serenatan grundar sig på Kristinas skiss, som satirikern och librettisten Sebastiano Baldini utvidgade till versform. I skissen framgick också huvuddragen i verkets musikaliska form och instrumentation.

Serenatan behandlar kärlekens dilemma och kan ses som en reflektion av den akademiska diskussion inom ramen för vilken verket uppfördes. Av de 57 diskussionsämnen i Kristinas akademi som man har kännedom om tangerar 28 kärleken på ett eller annat sätt. *Serenatan* utgör en självständig genre, en slags festkantat som närmar sig operastilen men saknar scenisk handling eller en längre intrig. Genrens namn refererar till en "klar natthimmel", och verken uppfördes ofta under bar himmel. Den inledande scenen i *Stjärnornas makt*, där de älskande som varit frånskilda möts på natten på en balkong, är således typisk. Personerna i denna idyll hänvisar till antikens mytologi i texten.

Stjärnornas makt består av tre huvudavsnitt. Efter att Damon och Clori har visat sin kärlek för varandra, och ojat sig över allt det som står som hinder för den, följer fem sångares debatt om kärlekens befriande och fängslande kraft. I början av den avslutande delen kommer de älskande tillbaka för en liten stund.

Det är orkestrens symfonier som ger verket dess struktur: som exempel kan man nämna en balett med snabba växlingar som kommer före debatten; det är den som ger impulserna till den efterföljande diskussionen.

Stradellas musik styrs av en färggrann flerstämmighet. Förutom kontrapunkten är det värt att uppmärksamma hur recitativet brister ut i arioson med ackompanjemang, vilket ger liv åt texten och utgör ett modernt element. Efter debattörernas argumenterande kommer terzetter i vilka man summerar kärlekens väsen. Debattörerna och de älskande ackompanjeras av egna concertinogrupper, som sannolikt placerades avskilda från varandra. Tack vare de få överlappningarna kan verket ändå uppföras också med bara en concertino och concerto grosso.

I duetterna som avslutar det första avsnittet förenas Damon och Clori uppe i höjderna på ett elegant sätt, och de sjunger om himlarna. Damon visar sig ändå vara den aktivare parten, och avslöjar senare att han ordnat så att hans känslor för kvinnan han älskar skildras även av debattörerna. Rollerna som de älskande sjöngs ursprungligen av både kastrater och kvinnliga sopraner.

Kristina själv lät sig inte begränsas av de könsroller som kvinnor under hennes tid tilldelades. Hon vägrade ingå äktenskap, och värnade om sin självständighet. Kristina brevväxlade med tänkare hon upplevde som sina jämlikar, till exempel filosofen Anna Maria van Schurman. När det kommer till kärlek stötte hennes relationer med hovjungfrun Sparre och kardinal Azzolino på såväl inre som yttre hinder – och bägge har förblivit en gåta.

Drottningen, som var en beundrare av Gesualdos madrigaler, ville att serenatan skulle avslutas med en ”mycket känslig och rörande madrigal”. Återigen visar Stradella prov på sin stilkänsla. I madrigalen, som varierar på ett effektivt sätt, konstaterar sångarna att kärlekens lycka tillhör den som älskar, men dess ära tillhör stjärnorna.

Justus Pitkänen

Svensk översättning: Sofia Pettersson-Fernholm

Sopranen **Kajsa Dahlbäck**, doktor i musik, är en erfaren interpret av tidig och modern musik och uppträder både i Finland och utomlands. Dahlbäck har grundat festivalen Vasa Baroque och fungerar som dess konstnärliga ledare. Tillsammans med sin ensemble Earthly Angels belönades hon med det av Yle instiftade priset Årets skiva år 2018. Dahlbäck har studerat vid Sibelius-Akademien och Operahögskolan i Göteborg, och förra vintern avslutade hon sina konstnärliga påbyggnadsstudier vid Sibelius-Akademiens DocMus-doktorand-skola. Dahlbäck undervisar i klassisk och barocksång vid Yrkeshögskolan Novia i Jakobstad.

Myriam Arbouz hör till sin generations mest framstående franska sångare tack vare sin varma timbre och sina eleganta texttolkningar. Arbouz, som vann den första internationella tävlingen i barocksång i Froville och har erhållit stipendium av stiftelsen Royaumont, är efterfrågad på de internationella scenerna, speciellt som interpret av 1600- och 1700-talets repertoar. Hon har sjungit med bl.a. Ensemble Pygmalion, Les Talents Lyriques och orkestern Les Muffatti, samt i *Johannespassionen* under ledning av Jos van Veldhoven inom ramen för projektet All of Bach i regi av holländska Bachsällskapet. Arbouz uppträder regelbundet tillsammans med den berömda cembalisten och organisten Benjamin Alard.

Mezzosopranen **Katariina Heikkilä** utexaminerades som musikmagister från Sibelius-Akademiens avdelning för vokalmusik år 2015. Heikkilä gjorde sin debut på Finlands nationalopera år 2012 i rollen som Cornelia i Händels *Julius Caesar*. Hennes roller på Nationaloperan samt på andra scener inkluderar Tredje damen i Mozarts *Trollflöjten*, Lápák och Pásková i Janáceks *Den listiga lilla räven*, alt i Kaija Saariahos opera *Only the Sound Remains*, Sekreteraren i Menottis *Konsuln*, Penelope i Monteverdis *Odysseus återkomst* och Bianca i Brittens *Lucretia*. Heikkilä sjunger gärna tidig musik och är efterfrågad som altsoolist.

Mats Lillhannus är sångare specialiserad på tidig musik, musikskribent, musikredaktör och ljudtekniker, bosatt i Åbo. Efter magisterexamen i musikvetenskap år 2001 har han etablerat sig som professionell tenor med fokus på solistiska uppdrag likaväl som på ensemblesång. Som solist trivs Lillhannus utmärkt i barockperiodens oratorier och kantater. Lillhannus har grundat flera ensembler, från vokalensemblen Camerata Aboensis till kammarkören Key Ensemble. Därutöver har han medverkat i talrika ensembler, exempelvis Helsingfors kammarkör, Radiokören (Stockholm), Ars Nova Copenhagen, Ensemble SYD (Malmö) och Erik Westbergs Vokalensemble (Piteå).

George Parris (baryton) har studerat musik vid universiteten i Oxford och Cambridge samt kördirigering vid Sibelius-Akademien i Helsingfors åren 2017–2020. Just nu frilansar han som ensemblesångare och dirigent både i Storbritannien och i Finland, och han tycker om att arbeta med musik i många olika stilar. Parris verkar som kördirigent och leder gudstjänster med gregoriansk sång i

Olaus Petri församling i Finland, och han har specialiserat sig på Edward Elgars och Arnold Bax' musik. Parris har även sjungit mycket modern musik och nyskrivna verk tillsammans med Helsingfors kammarkör.

Finländska barockorkestern (FiBO) har allt sedan grundandet 1989 varit en föregångare på många olika sätt. Orkestern är känd i Finland och utomlands för sina skickligt utförda framföranden, sin kreativa programplanering samt sitt mångsidiga nätverk av samarbetspartners, som exempelvis samarbetet Nordic Baroque Scene. Barockmusiken utgör kärnan i verksamheten, men FiBO spelar också såväl tidig barock och romantik som också verk av Sibelius och ny musik skriven för periodinstrument. Förutom den egna serien FiBO Records har orkestern förverkligat inspelningar med ett flertal skivbolag. Den färskaste av dessa är en inspelning av Locatellis violinkonserter tillsammans med Ilya Gringolts på skivan *Il labirinto armonico* (BIS), som har fått betydande priser, exempelvis Gramophone Editor's Choice (3/2021) och Diapason d'or (5/2021).

Nu när vi har funnit en violinist och en ensemble, som är kapabla att spela dessa ur teknisk synvinkel djävulska verk på ett så fängslande och vackert sätt, utan kompromisser, - - skulle jag vilja att också de nio resterande konserterna i samlingen omedelbart spelas in på skiva.

Gramophone / Charlotte Gardner 3/2021 om Locatellis violinkonserter på skivan *Il labirinto armonico*

Man kunde inte ha önskat sig finare och mer flexibelt musicerande som stöd för solisterna än vad Finländska barockorkestern bjöd på under sitt första besök till Nürnbergs internationella orgelvecka.

Süddeutsche Zeitung/Stephan Schwarz-Peters 10.6.2018 om uppförandet av Händels oratorium *Il trionfo del tempo e del disinganno*

Finländska barockorkesterns musiker 30.1.2022

Första violin: Aira Maria Lehtipuu (km, musikalisk ledning), Anthony Marini, Minna Kangas

Andra violin: Hanna Pesonen, Anne Pekkala, Tiina Aho-Erola

Viola: Tuula Riisalo, Markus Sarantola

Cello: Louna Hosia, Lea Pekkala

Kontrabas: Petri Ainali

Arkluta: Eero Palviainen

Cembalo/Orgel: Annamari Pöhlö, Petteri Pitko (musikalisk ledning)

Toimitus/Redaktion: Aino Jalkanen

Taitto/Layout: Paula Susitaival

Kuva/Foto: Juuso Westerlund

KEVÄT/VÅREN 2022

EUROOPPALAISET HUIPPUKUOROT -SARJA /
SERIEN EUROPEISKA TOPPKÖRER

Su/Sön 27.2.2022
klo/kl. 16

Musiikkitalo/
Musikhuset,
Helsinki/
Helsingfors

HAMPURI 1786 / HAMBURG 1786

**Isän Credo ja pojan Magnificat /
Faderns Credo och sonens Magnificat**

J. S. Bach – C. P. E. Bach

Solistit/Solister
Det Norske Solistkor
Suomalainen barokkiorkesteri / Finländska barockorkestern
Grete Pedersen, johtaja/dirigent

RITARIHUONEEN RESIDENSSISARJA /
RIDDARHUSETS RESIDENSSERIE

Pe/Fre 11.3.2022
klo/kl. 19

Ritarihuone/
Riddarhuset
Helsinki/
Helsingfors

BERLIINI-POTSDAM/BERLIN-POTSDAM

**Musiikkia Fredrik Suuren hovista /
Musik från Fredrik den stores hov**

Kirnberger – C. P. E. Bach – Preussin prinsessa Wilhelmine /
prinsessan Wilhelmine av Preussen – J. S. Bach – Fredrik Suuri /
Fredrik den store

FiBO Players:

Anna Gebert, viulu/violin
Irma Niskanen, viulu/violin
Laura Kajander, alttoviulu/viola
Jussi Seppänen, sello/cello
Pauliina Fred, traverso
Petteri Pitko, cembalo

Su/Sön 24.4.2022
klo/kl. 18

Ritarihuone/
Riddarhuset
Helsinki/
Helsingfors

STEAM ENGINE

**Musiikkia Händelin Lontoosta meidän päiviimme /
Musik från Händels London till våra dagar**

Händel-Avison-Raasakka

Olga Heikkilä, sopraano/sopran
Suomalainen barokkiorkesteri / Finländska barockorkestern